

**Tantsuga
uude
aastasse!**
LK 3

**Kolm põlvkonda
andekaid mehi**
LK 4-5

**2 x Anneli
Kaljuste**
LK 4-5

Aastalõpp

31. detsember 2016

Meie Maa / Hiiumäe Leht

Soovid uueks aastaks

Üks aastaring on taas mööda saamas ning uus, 2017. aasta algamas. Aasta viimane päev on paslik selleks, et me kõik leiaksime viivu, et vaadata tagasi läinud aastale. Mis hästi, mis halvasti ja mõelda samas, mida head saame kaasa võtta järgnevasse aastaringi ja mida võiksime teha teisiti, et taas aasta pärast pilku tagasi heites oleksime rahul iseenda ja oma tegemistega. Soovime kõigile oma lugejatele erilisi ja meelde jäävaid hetki ning oskust väikestest asjadest rõõmu tunda. Samuti saatke vana aasta väärikalt ning võtke uus vastu meeolekulalt!

Ivika Laanet

Ülle Sülle

aasta naiskodukaitsja 2016

Minu soovid on lihtsad – mulle meeldib istuda õues trepil ja vaadata tähti. Nii tunnen, et olen lähemal oma lastele, kes on rakanud endale kodu Inglismaal. Ning seetõttu soovin rohkem selget taevast.

Me oleme kõik siin maailmas erinevad isiksused. Peame seda siis meeles ja püüame ka kriitilistes olukordades sellest lähtuvalt end talitseda ja oma sallivust üles näidata.

Vahel tuleb vaadata enda sisse, mõelda oma salajastele soovidele ja neid lahata, siis võivad ka kõige imelikumad lootused ja ootused täide minna. Tuleb olla aktiivne ja tegutseda, siis võid kohtuda kõigi oma ootuste ja soovidega.

Koidu Heinmaa

aasta ema 2016

Minu soov on, et eesti rahvas püsima jääks. Et naistel lapsi oleks! Mille nimel me pingutame, kui eestlasi enam pole? Maa on ju tühi. See Toompeale küll ei paista, aga nii see siiski on.

Käisime siin Torgu pensionäride peol. Bänd mängib, kõik on kena, aga rahvast ei ole. See on esimene asi, mille üle peaks Toompeal mõtlema, kuidas lapsi peredesse juurde sünniks. Me oleme omalt poolt teinud kõik, mis võimalik on.

Ja kui on lapsi, siis tuleb perre ka kodusoojus. Kui sünnib laps, sünnib ka leivapäts.

Johan Heinmaa

aasta isa 2016

Minu soov on, et meil oleks rahu ja muidugi ka tervis. See on kõige tähtsam. Et inimesed oleksid õnnelikud ja terved, ja mis peamine, et meil oleks rahu maa peal.

Ise võtame uue aasta kodu vastu. Nii palju kui meie lapsi kokku tuleb, nii palju tuleb.

Piret Rauk

Kuressaare Linnateatri direktor, Saaremaa Kultuuripärl 2016

Mul on lubadused ja soovid. Lubadused iseendale. Eks see on ikka see, et luban uuel aastal olla hoolsam ja korralikum

ja tähelepanelikum jne, jne... Soovid on. Palju soov. Kõige rohkem seotud oma pere ja lähedaste ja sõpradega. Aga ma ei taha neid välja öelda. See ebausk on küll.

Aga kõige suurem soov on, et selles ebakindlas maailmas oleks ikka sõnal kõige suurem jõud ja lootus, et lahendused saavutatakse läbirääkimistega.

Maire Sillavee

Krummi preemia laureaat, Salme valla kultuurijuht

Mina soovin, et inimesed suhtleksid rohkem omavahel, kõik erimeelsused saab lahti rääkida. Tuleb leida iseendas paindlikkust mõista teisi inimesi, nende tegude põhjusi, nende motivatsiooni.

Kindlasti tuleb suuta põhjendada oma seisukohti, jääda kindlaks oma põhimõtetele. Samas ei tohi arvata, et keegi (kas või hetkeline vastane) ärkab hommikul üles mõttega – täna on parim päev teha halba tööd, täna on parim võimalus kellelegi käre keerata.

Soovin, et ka üleüldistes asjades valitseks selgus, et ka riik räägiks rohkem oma inimestega, mitte ei sõidaks jäiga teerullina juba valminud otsustega rahvast üle.

Soovin kolleegidele, kultuuritöötajatele tulevasele keerulisel aastal jõudu ja kindlat meelt, säravaid ideid, õnnitunnet pärast kordaläinud üritusi ja aega iseendale.

Kristel Nuut

Kuressaare haigla aasta õendusala töötaja

Minu uue aasta soov on, et inimesed oleksid uuel aastal rõõmsad ja terved. Et kõik need mõtted ja soovid, mida keegi endaga salamisi kaasas kannab, läheksid täide. Sest kui südamest soovida, siis need tihtipeale täituvadki. On see siis aasta, kahe või kolme pärast.

Et jätkuks aega töö kõrvalt oma lähedaste ja pere jaoks. Ka leida igas päevas midagi positiivset, mis silmad särava ja südame rõõmustama paneks!

Kuhu minna Saare maakonnas

Maakonnas toimuvate kultuuri- ja spordiürituste kohta andke teada hiljemalt kolmapäeval kell 12 aadressil eevi@meiema.ee või tel 666 1894, Eevi Laanemaa.

Laupäeval, 31. detsembril

VABA AEG

Arensburgis kl 21 Jäääär.

PIDU

Pärsama kultuurimajas AASTAVAHETUSE PIDU koos vahuveini ja ilutulestikuga. Uksed avatakse kl 20. Tantsubänd Anmatino sära-va valgusõuga alustab kl 22. Broneeri laud juba varakult.

Restoranis MO aastavahetuspäev IDAST LÄANDE. Õhtut juhhib Mikk Saarela, tantsuks ans Positiiv.

Johan SPA-s (Lounge 13) müstilise aastavahetuse MEISTERJAANIGA.

GOSPA-s aastavaheutus Dave Benton Bandi ja DJ Märt Rannamäega.

Rüütli spaahotellis (Ritteri restoranis) kl 20 aastavahetuspäev. Esineb JAMES WERTS WORLD PROJECT. Õhtujuht Margo Hussar.

Spaahotellis Meri (Marine restoranis) kl 20 aasta-

vahetuspidu. Esineb bänd IZ-58, õhtujuht Andres Karu.

Grand Rose Spas tantsuõhtu ansambliga Apelsin. Muusikat teeb varahommikuni DJ Toomas Lääts.

Tagavere seltsimajas kl 21 uue aasta pidu Naabritega.

Kihelkonna rahvamajas kell 22 näärripidu. Tantsuks mängib ans PLAAN B, tuleb näärivana. Toimub õnneloo, õnnetina valamine, avatud on baar ning on ilutulestik.

Angerja baaris kl 24 uue aastapidu, mis lõpeb millalgi järgmisel aastal...

VABA AEG

Kungla sadamas kl 14 ühine aastalõpusuplus. Soojendatakse ennast saunas, kastetakse end koos jahedasse merevette. Kellel külm hakkab, saab sooja toas glögi juua ja meeldivas seltskonnas juttu puhuda. Kaasa rätik, ujumisiirid ja hea tuju.

KLUBID-PUBID-TANTS

Privilege'is DJ Henri Rump. **Divas** aastavahetuse maski-

ball, DJ Peeter Kukk.

Mõnusa Villemis aastavahetuspäev ansambliga Prominent.

Pühapäeval, 1. jaanuaril

VABA AEG

Orissaare jahisadamas kl 14 Ida-Saarlase Karsumm 2017. Toimub iga ilmaga.

Neljapäeval, 5. jaanuaril

VABA AEG

Sakla muuseumis jõuluaia lõpetamine. Kl 12-14 üritus lastele: vanad seltskonnamängud, vahvlite küpsetamise töötuba, kl 14-19 kindakirjade tutvustamine Eve Väli juhendamisel.

KINO

Orissaare kultuurimajas kl 14 kino "Solandi ja Ludvigi juusturalli." Piletid 3/2 eurot.

Kuressaare Teatrikino kl 15 ja kl 17.30 koguperefilm "Laula." Kestvus 1 h 48 min. Pilet hinnaga 4 eurot.

MUSEUMID JA NÄITUSED

• **RAEGALERIIS** (20. jaanuarini) Riho Toomra kunstikudumäitus "Niidist kunsti".

• **KURESSAARE KULTUURIKESKUSE SAALIS** (21. jaanuarini) Saaremaa kunstiklubi sügisnäitus "Elust enesest".

• **KURESSAARE KULTUURIKESKUSE I KORRUSEL** Enda Naabri gaašmaali näitus "Mälestuspildid läbi aegade".

• **SAARE MAAKONNA KESKRAAMATUKOGU II KORRUSE LASTEOSAKONNA MUINASJUTUTOAS** Viive Noore lasteraamatute illustatsioonid "Mailil ja ülane".

• **KURESSAARE LINNUSE KELDRIISAALIS** (5. veebruarini) Saaremaa Muuseumi näitus "Meri annab, meri võtab". Näitus keskendub erinevatele alateemadele: meri annab ja võtab, meri ühendab ja lahutab, meri teeb kuulsaks ja meri inspireerib. Nii on näitusel kajastatud kõike seda, mida meri on saarlasele andnud ja tänapäevalgi annab. Lisaks kalandusele, hülgepüügile ja furtsellaaria tootmisele on fookuses ka vandiraiujad ja norilaevad.

• **KURESSAARE LINNUSE PIISKUPI ELURUUMIS** (29. jaanuarini) rändnäitus "Polaaruum". Eksponeeritakse tuleviku polaarjaamade projekte ja makette.

• **PÜSSIROHUKELDRIS** püsinäitus 1941. aasta kommu-

nistliku veretöö ohvrite mälestuseks.

• **SUURTÜKIKELDRIS** püsinäitus Kuressaare linna vane- mast ajaloost.

• **KURESSAARE LINNA-TEATRIS** Liia Peedu näitus "Kontrastid".

• **SAAREMAA KUNSTISTUUDIOS** Külliki Järvi graafikanäitus "Läbi Kiievi Kuressaarde".

• **AAVIKUTE MAJAMUSEUMIS** (Vallimaa tn 7) püsiekspositsioon eesti keele uuen- daja Johannes Aaviku ja ko- haliku kultuuritegelase Joosep Aaviku elust ja tegevusest.

• **FERRUMI JUVEELIPOES** Ivar Kaasiku ehtenäitus. Ava- tud iga päev kl 9-18.

• **HUMALA GALERIIS** (Pikk tn 19) Külliki Järvi graafika ja akvarell. Galerii avatud E-R kl 12-17 või kokkuleppel tel 509 6242.

• **T-SALONGIS** (Pikk tn 6) Tal- linna asuukeraamika atel- jee näitusmüük. Avatud E-L kl 10-18.

• **PÄEVAKESKUSE KÄSI- TÖÖTOAS** eakate ja erivaja- dustega inimeste käsitööde näitusmüük.

• **VALJALA RAHVAMAJA FUAJEES** Eesti Panga Muu- seumi rändnäitus "Eesti raha margast euron".

• **KIHELKONNA RAHVAMAJAS** (7. veebruarini) "Saarte äärel II".

• **KOGUVAS MUHU MUUSEUMI KONTORIHOOONES** näitus "Valendab üksik puri – Rudolf Tedrekull 100".

• **MUHU MUUSEUMIS VÄLJAL II KORRUSE FUAJEES** "Muhu Nurme Ristimäe kal- meleid".

• **MUHU MUUSEUMI TOOMATALUS** "Meremeeste kirjad".

• **TOOMA TALU LAMBASAU- NAS** "Ihu vajab õhku ja vett".

• **VÄLJA TALUS** (Muhus) rah- vuslike tekstiilide püsinäitus.

• **MIHKLI TALUMUSEUMIS** (Viki küla, Kihelkonna vald) püsiekspositsioon Lääne-Saa- remaa taluarhitektuurist ja ta- luinventarist.

• **ANGLA PÄRANDKULTUURIKESKUSES** (Angla küla, Leisi vald) "Pildikesi Karja ki- helkonnast".

• **TARITU KOOLIMAJAS** Ants Varese maalinäitus "Ilus maa- inimene".

• **SÖRVE LOODUSMUUSEUMIS** (Säärel) kohaliku loo- dust tutvustav näitus. Info tel 5635 9533.

• **SÖRVE MILITAARMUUSEUMIS** (Sääre piirivalvekor- donis) näitus "Eesti NATO- s 10".

• **TORGU VALLAMAJAS** (Iide küla) 1903. aasta Peterburi Carl Oswald Bulla fotodel. Va- lik fotosid Venemaal, Saksa- maal ja Eestis aastail 2003–2004 ringelnud näituselt.

Uude aastasse Karsummiga!

Juba neljandat aastat võtavad ujujad Orissaare jahisadamasse uut aastat vastu Karsummiga. 1. jaanuaril kl 14 on kargesse merevette oodatud hüppama kõik julged.

Ivika Laanet

ivika@meiema.ee

"Mul on alati väga positiivne tunne, kui saan midagi kodu- kandi inimeste heaks teha," ütles ürituse eestvedaja **Heiki Hanso**. Ta lisas, et iga korra- ga on kokkusaamine lõbusam, osaleb rohkem inimesi, kuid vaatamata kõigele on veetem- peratuur ikka enam-vähem sama. "Ega ta alla nulli ei kipu minema." Heiki sõnul tullakse kaugematest Eesti paikadest kohale just selleks, et aasta esi- mestel tundidel kasta end Väi- kesse väina tervendavasse vet- te. Eriti suure elamuse on aga saanud külalised välismaalt. Nii on olnud osalejaid nii Hiinast, Hollandist kui mujaltki. "Nii et kui teil kellelgi on vah- vad külalised mujalt riigist, siis kutsuge julgelt nemad ka kaasa. Keegi ei kahetse," kutsus Hanso. Kui möödunud aastal klop- siti sõprade abiga kai peale kilesaun ning tugeva tuule tõttu jõuti napilt niikaugele, et kerised kuumaks said, siis seekord otsiti tulekindlamat võimalust.

See pole mingi missivõistlus, vaid kokku saavad hea ees- märgi nimel vaimult tugevad inimesed.

Tänavu paneb üritusele õla alla Träx Rehvikeskus. Nead toovad kai peale parajas mõ- dus multilift-konteineri. Sinna pannakse vaibad maha, kaks kerist ja kilekatus peale. Saun on preemiaks neile, kes juba vees käinud.

Hanso sõnul tuleb aga vaim ja keha õigele lainele saada tra- ditsioonilise soojendusvõimle- misega. "See nõuab hea annuse eneseületamist ja tahte jõudu – nii nagu seda on vaja heaks terviseks ja elulisteks saavutus- teks läbi terve alanud aasta."

Küsimusele, kas on midagi, millega peaksid vettehüppajad ja ka publik arvestama, vastas Hanso, et karsummijad peaksid kindlasti arvestama oma füüsi- lisi võimeid ja kindlasti ka seda, kui toksiliseks kujunes aasta- numbri vahetamine. Osalemine on igaühe enda otsustada.

Et oleks mõnus

"Kindlasti saad oma tahet, teovõimet ja valmisolekut suu- rendada, kui mõtled nii, et vöi- mase inimene pole mitte see, kes jõuab endale aastavahe- tusele võimalikult palju alkoholi sis- se kaanida, vaid see, kes läheb normaalsel ajal mahla peale üle ja õigel ajal tuttu, et Karsum- mil oleks mõnus olla," nae- ris korraldaja, viidates, et see korraline kehaline külmašokk ei kvalifitseeru suure tõenäo- susega tervisespordi kategoo- riasse ja enesetunne peab seda soosima.

Publikule soovitas aga kor- raldaja riietuda vastavalt il- male. Ka panna ujumisiirid igaks juhuks alla, sest suure tõenäosusega tekib ka teil vas- tupandamatu isu vette hüppata.

"Suur naeratus ja rõõmus meel olgu aga kõigil kaasas!"

Kui vähegi võimalik, siis korraldaja pal- ve on mitte hilineda, sest koos on vettehüpet kõige ägedam teha. "Olen kuulnud, et mõned soovivad on jätnud tulemata, kuna tunnevad, et pole piisavalt sobiva kehakujuga, et rahva seas ujumisriietega olla. Üten neile nii, et lõpetage jalamaid selline rumal mõtlemine – see pole mingi missivõistlus, vaid kokku saavad hea eesmärgi nimel vaimult tugevad inimesed, kellel on pärast kuradima hea olla," kinnitas Hanso, kelle sõnul tasub osaleda eelkõige fantastilise enesetunde, pingul

Seekord kogutakse raha väinapooli ühendava ainsa kanali, Tillunire setetest ja pilliroost puhastamiseks. See tegemata töö tegemine annab kaladele ja väiksema- tele veesõidukitele võima- luse väina eri poolte vahel liikuda. Iga inimene, kes soo- vib, saab sellele kaasa aida- ta, kui annab endale sobiva suurusega panuse MTÜ Väi- kesse Väina Seltsi kontole EE862200221062535761, et nendest vahenditest katta kraavi puhastamise teenuse kulud. Täpsemalt saad luge- da FB lehelt Väikese Väina Selts, kuidas kõige vahvam oleks ses küsimuses kaasa rääkida. Oma osaluse saab anda nii kohapeal kui ka kontole.

naha ja värske meele pärast, mida kargesse vette minek ning kuum saun annavad. Samuti on võimalus kõikidel soovida head uut neile, keda veel treh- vanud pole.

Kannab heategevust

Juba teist aastat on Karsum- mil heategevuslik eesmärk ka. Kui eelmisel aastal koguti üle tuhande euro Orissaare laste mänguväljaku ehitamiseks, siis sel aastal proovitakse kaasa aidata ühe olulise keskkonna- probleemi lahendamisele.

"Usun, et 2016. aastal on enim Saaremaa-teemalist mee- diakajastust saanud just Väi- kesse väina keskkonnaseisund. Oleme teinud sellega väga head tööd, kaasates inimesi end üm- britsevale keskkonnale mõtlema, innustades küsimusega tegele- ma nii riigikogu kui ka kes- konnaministeeriumi. Siinkohal edastan tänusõnad kolme Ida- Saare omavalitsuse hea koos- töö tegemise ja ühise pingutuse eest, et suur murekoht leiaks leevendust. Eriti suur tänu aga sootuks kaugema nurga mehe- le Leo Filippovile, kes sel tee- mal vabatahtlikult kaasa aitas ja palju aega panustas, ning teistele, kes on kuidagigi, sel- les protsessis kaasa aidanud." Karsumm toimub iga ilmaga.

Aastalõpusuplus Kungla sadamas

31. detsembril kl 14 tullak- se kokku Kungla sadamasse, soojendatakse ennast saunas ja kastetakse end koos jahe- dalle merevette. Kellel külm hakkab, saab sooja toas glögi juua ja meeldivas seltskonnas juttu puhuda.

"Eks meie ürituse eesmärk on sama mis igal pool – pe- seme ennast enne aasta lõppu korralikult puhtaks," muig- as Kungla sadama kapten **Kert Kreem**, lisades muiaates, et kui Orissaares pestakse järele, siis nemad pesevad ette. Kaasa ei

pea huvilised midagi muud vö- ma, kui rätiku kuivatamiseks, ujumisiirid ja hea tuju. "See on selline kiire, paaritunnine üritus. Kui on huvilisi rohkem, saab ka sauna rohkem kütta," tähendas Kreem.

Ivika Laanet

Aastalõpp

Meie Maa ja Hiiu Lehe lisaleht. Trükk Printall.

Väljaandja Saaremaa Raadio OÜ, Kuressaare 93812, Komandandi 1.
Tagasiside: mm@meiema.ee, nl@meiema.ee, hiuleht@hiuleht.ee
Toimetaja Ivika Laanet, tel 455 4800
Kujundaja Merike Kuusk
Reklaam Helen Rauk tel/faks 455 7195, helen@meiema.ee

meiema.ee

TANTSUGA UUDE AASTASSE!

2016. aasta. Läheb. Tuleb uus – 2017. Öeldakse, et milline on sinu uus aasta, sellisena möödub ka terve aasta. Need alltoodud peod Saaremaal ja Hiiumaal toimuvad aastavahetusel. Olge siis varmad osalema. Väike ülevaade toimuvast.

Aastalõpp

Ansambel Prominent

Kl 21 aastavahetuspäev
Mõnusa Villemis. Tantsuks mängib ansambel Prominent.

James Werts World Project

Kl 20 aastavahetuspäev spaa-
hotelli **Meri restoranis Ritter**.
Esineb James Werts World
Project. Öhtujuht Margus
Hussar.

Jäääär

Kl 21 aastavahetus Jääääriga
Arensburgi sohvarestoranis
Muusa.

TV5

Kapteni kõrtsis
alustab kl 00.30
TV5.

Ansambel Apelsin

Aastavahetus **Grand Rose Spas** ansambli-
ga Apelsin. Kes siis ei teaks seda lustakat bändi,
mis moodustati 1974. aastal. Tänapäeval on laval ol-
nud juba 42 aastat.
Meeleolu loob DJ Toomas Lääts. Suurel ekraanil lõbusad
seigad lavastusest "Armastus kolme apelsini vastu".

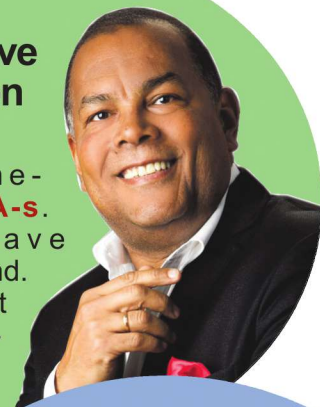
Meister- jaan

Müstiline aasta-
vahetus Meis-
terjaaniga **Jo-
han Spa ho-
telli soh-
vabaaris**
Lounge
13.

Dave Benton Band

Aastavahe-
tus **GOSPA-s**.
Laval Dave
Benton Band.
DJ Märt
Ranna-
mäe.

Aastava-
hetuspäev "Idast läände" **Saare**
Golfi restoranis MO. Pidul algab kl
20, öhtujuht Mikk Saarela. Tantsuks män-
gib Positiiv.

Kodulin- na lokaalis

Aastavahetuse **Kodu-
linna lokaalis** DJ Ur-
mas Rämmal.

Tagaverel Naabrid

Kl 21 uue aasta pidu Naab-
ritega **Tagavere seltsi-
majas**. Pilet 3 eurot.
Kavas mängud ja ül-
latused.

Kihelkonnal Plaan B

Näripäev **Kihelkonna rahvamajas** kell 22.
Tantsuks mängib ansambel Plaan B, tuleb nääri-
vana. Toimub õnneloo, õnnetina valamine, avatud
on baar ning on ilutulestik.

Anmatino

Aastavahetuspäev **Pärsamal** va-
huveini ja ilutulestikuga. Uksed ava-
takse kl 20. Tantsubänd Anmatino alustab
särava valgussõuga kl 22. Broneeri eelne-
valt laud.

Eikla klubis

kl 21 retrostiilis
aastavahetus. Otsi üles
mõni uhke retrokostüüm
ja kõnni klubisse. Üllatu-
sed, mängud, auhinnad.
Kl 00.00 mängib tant-
suks DJ Elts.

Klubis Diva

Aastavahetuse maskiball
klubis Diva. Saksofonil
Märten Kaldamäe. DJ
Peeter Kukk.

30-aastane Terminaator Carriba laval

Aastavahetuse kõige ägedam pidu peeti eile Käinas **Car-
riba Clubis**. Laval oli järgmisel aastal 30. tegevusaastat
tähistava ansambli staarid Jaagup Kreem, Taavi Langi,
Roland Puusepp ja Henno Kelp. Kontsert "Terminaator
live" algas kell 23, klubi uksed avati juba varem. Legendi
soojendas jahutas oma ala spetsialist DJ Silvo Piir.

Täna aitab **Carribas** vana aasta ära saata DJ Erik
Maier.

Aastavahetuspeod Kärđlas

Aasta viimasel päeval kell 00.00 algab Kärđla keskvaljakul saluut, mis kestab viis minutit ja läheb
maksma 1500 eurot. Kulud kannavad koostöös Hiiumaa vallavalitsus ja valla ettevõtted. Ilutulestik lastakse
üles puitsumaja kõrval olevast parklast. Tavaliselt kogunetakse saluuti vaatama Kärđla keskvaljakule,
aga paljud naudingud vaadet hoopis Reheme teelt.

Aastavahetuspäev Kärđla kultuurikeskuses algab 15 minutit pärast südaööd. Esineb ühemeheband
Koosolek ja avatud on Rannapaargu baar.

Kärđla pubis Wabrik on aastavahetuse puhul erimenüü ja mängib akordionist Indrek Liit.

Kolm põlvkonda and

Need on Leisi vallas elava pere pea Ilmar Kanemägi (88), poeg Aivo (54) ja pojapoeg Juhan (27).

Vilma Rauniste

vilma@meiema.ee

Kui jutud said räägitud, selgus, et sellesse rivvi saab veel ka ühe vahva mehehakatise paigutada. Nimelt Juhani kümnekuise poja Johann. Seega on see tegelikult nelja põlvkonna lugu.

Ilmar ja rahvatants

Ilmari taustast niipalju, et tema enam kui 40 aasta pikkune elutöö jäi kolhoosiaega. Ilmar oli Karja sovhoosi seemnekasvatuse agronoom, hiljem osakonnajuhataja, samas vedas aastakümneid mahukat ühiskondliku töö vankrit – ametiühingutööd. Pensioni-aja kätejäudumisel, veidi enne suurmajandite eksistentsi lõppu oli Ilmar Leisi valla kultuuri-juht. Ta oli/on läbinisti kultuuriinimene.

“Rahvatantsuga alustasin Kõljala põllumajanduskoolis. Seal õppisid sõja järel veidi vanemad inimesed. Arvake ära, kes meid pilliga saatis? Arnold Rüütel. Ta saatis akordioniga meie tantsurühma ka kooli lõpupeol, mida pidasime ühes külaperes,” saime Ilmarilt ütluslikult teada.

Türi aiandustehnikumis õppides Ilmari tantsuharrastus jätkus. “Üks Ullo Toomilt tantsukoolitust saanud noormees hakkas meid seal utsutama. Meil oli väga tugev rühm. Tantsisin seal veel ka Türi kultuurimaja rühmas. Üsna pea hakkasin juhendama nooremate kursuste tantsurühmi.” Tantsuõpetaja roll hakkas Ilmaril tiksuma seega 1950. aastast. Ta on saanud tähistada tantsujuhtimise poole-sajandat aastapäeva.

Aasta hiljem, Orissaares ja seejärel Leisis agronoomina tööle asudes on rahvatants temaga alati ühes olnud. Se-

garühmadele lisandusid naisrühmad, juhendamisele lisaks ise tantsimine. Ta on oma rühmadega mitu korda pääsenud Tallinna suurele tantsupeole. Ükskord oli see sattunud mehe kordusõppuse aega. Parteibossi ärarääkimisel õnnestus tantsijast tantsujuhil siiski pääseda tantsupeole. Sõduririides ei tahtnud Ilmar minna. “Mu koolivenna ema elas Tallinnas, tema käest sain laenuks vanad dressipüksid. Rahvatantsurii- ded oli rühm kaasa võtnud.”

Ilmar on tantsimas käinud ka Moskvas üleliidulisel noorsoofestivalil. Eestist oli valitud 150 tantsijat, kes rühma pääsemiseks pidid eksami sooritama. Kaks nädalat oldi laagris Tallinnas, teist sama palju Moskvas. “See oli suur elamus. Saaremaalt oli neli tantsijat – Maie Opkaup, Hilja Varvas, ühe mehe nimi ei tule kahjuks meelde. Olen käinud paljudel tantsuseminaridel, kus tehti ka balletiharjutusi. Balletikooli juht tegi mulle komplimenti, öeldes, et kui oleksin noorem, võiks must saada hea balletitantsija. Tantsu vastu olen kogu elu huvi tundnud, ei tea, kust see pisik pärit on.”

Aivo ja rukkileib

Aivo on EPA lõpetanud agronoom ja mõned aastad saanud töötada õpitud erialal. Kuna kolhoosiaja lõpus kerkis päevakorda abitootmise loomine, oli Aivol hakanud idanema leivategemise mõte. “Sellal arvati, et abiettevõtteid omavad majandid elavad paremini, kuid see idee tuli liiga hilja, enne sai kolhoosikord otsa. Mõte leivategemisest aga jäi – millegagi tuli ju tegelema hakata. Minu idee teostamisele andis tõuke abikaasa Malle, kes töötas aastaid leivakombinaadis,” mee-

Neli põlvkonda kultuurist lugu pidavaid mehi ühise perenimega Kanemägi: vasakult Ilmar, Aivo, Juhan ja pisike Johann.

nutas Aivo.

Eraettevõtte Karja Pagariäri hakkas tegutsema 1993. aastal, sünnipäevaks on 8. mai. Esimene partii saiatoteid läinud realiseerimisele ühekordse suulise müügiloa alusel, nädal hiljem, ametliku loa saamisel alustati ka leivaküpsetamisega. “Päris täpset toodete arvu ma öelda ei oska, leibu on 20 erinevat, saialisi üle 130. Leib on meie jaoks number üks, 80% ja enamgi on leivatoodang.”

Igale leivale on tehtud pai. Mitte üks, vaid mitu korda. Sel-

le, saarlaste põhitoidu taga on 40 inimese pühendunud töö.

“

Arvake ära, kes meid pilliga saatis? Arnold Rüütel.

“Laiendamisplaanil meil praegu ei ole, ehkki tööd on palju ja tempo peal, kuid ükski tellimus pole siiani jäänud täitmata. Meie kõige uuem toode turul veel ei ole, see oli enne jõule kingipakkides – Evelini

kartuli-peenleib. Müüki tuleb see jaanuaris.”

Leivakuningas on samuti osa oma südamest kultuurile andnud. Aivo on kolmel Tallinna laulupeol puhkpilli mänginud. Aastaid on ta laulnud segakooris, sealhulgas nimekas EPA segakooris, mehe sõnul Eesti ühes paremas. “Olen laulnud kooris ja mänginud erinevaid puhkpille, tenorit ja alti. Seda kümme aastat. Nüüd pole

selleks enam aega.”

Poeg Juhan lisas, et isa mängib mitmeid pille, sealhulgas basskitarri ning et isa on laulu- ande saanud oma emalt Lainelt, Ilmari abikaasalt, kellel oli väga ilus lauluhääle.

Juhan – jookide tootja

Väga mitmekülgse Juhani taustast ainult põgusalt. Juhan õppis Tallinna tehnikaülikoolis tehnika- ja tootarendust ning tegi magistratöö teemal “Vahusidri kääratamine”. Teisisõnu

2 x Anneli Kaljuste. Üks kultu

Novembri algul helistasin Valjalga Anneli Kaljustele, et uurida Valjala põhikoolis avatava jõusaali kohta. Kuna teadsin Annelit ka varem, siis olin teda jõusaali avamise fotodel näinud. Üllatus oli aga suur, kui Anneli Kaljuste suunas mu teise Anneli Kaljuste poole, kes olevat antud küsimustega paremini kursis.

Pärast hetkelist vaikust ja segadust selgus tõsiasi, et väikeses ja koduses Valjala vallas töötab peaaegu kõrvuti kaks Anneli Kaljustet. Kultuurijuht ja huvijuht. Lõbusaid sekeldusi on naistel ette tulnud tihti – küll jagatakse pangateide, postipakke, küll kiidetakse täiesti võõraste asjade eest.

Et mõlemad Kaljusted teevad oma tööd hinge ja on väga ettevõtlikud, võttis artikli valmimine aega umbes kuu. Olenemata ühes väikeses vallas koos töötamisest oli nai-

si ühele pildile püüda tõsine katsumus.

“Mul on täna tunnid”, “Meil on ‘Lauludega jõulude ootuses’ kirikus”, “Ma olen rahvamuusika peol esinemas”, “Mul on kokkusaamine” jms. Nii need nädala möödusid, kuni lõpuks said kaks naeruisust naist rahvamajas siiski kokku.

Huvijuht Anneli Kaljuste

Mõlemad naised tõdesid, et on sekeldustega nimele pärast juba nii harjunud. Küll saab üks naine teisele mõeldud arveid, pakiteatise, akende pakkumisi vms. Sekeldustele aitab kaasa ka see, et naiste nii isiklikud kui töömeilid on väga sarnased.

“Koht on väike ja me tunneme teineteist. Kui ma näen, et keegi on mulle mingisuguse teate saatnud, et ma näiteks täna ei jõua kitarriringi, siis

saadan selle kohe edasi. See on täitsa tavaline värk,” kinnitas huvijuht.

Ta märkis, et segadust on tulnud ette isegi oma sugulaste seas. Kui ajalehes kirjutati vala uuest kultuurijuhist, siis üks tema vanemas eas sugulane rääkinud teistele, et mõtle, kui tubli meie Anneli on, lisaks huvijuhi ametile hakkas ta ka kultuurijuhi ametit pidama.

“

Kohit on väike ja me tunneme teineteist. Kui ma näen, et keegi on mulle mingisuguse teate saatnud, et ma näiteks täna ei jõua kitarriringi, siis saadan selle kohe edasi. See on täitsa tavaline värk.”

“Sellest oli palju segadust, et kuidas ta saab kahte asja korraga teha,” seletas huvijuht.

Ühes vallas on naised koos töötanud aasta jagu. Huvijuht on oma ametit pidanud juba 10 aastat.

Samuti on kohati tekitanud

segadust ka see, et kultuurijuhi laps on koolis huvijuhi õpilane.

“Näiteks hinnetelehele läks alla Anneli Kaljuste allkiri ja Anneli Kaljuste allkirjaga tuli see tagasi ka,” seletas huvijuht. Mõlemal naisel on neipõlvenimi.

“Seda segamini ajamist on juhtunud palju ja juhtub kindlasti edaspidi ka, kuniks teine

meist nime vahetab,” ütles huvijuht. Kultuurijuhiga viskavat nad telefonis omavahel nalja, et tere, Anneli Kaljuste, siin ka Anneli Kaljuste. “Meid on tegelikult veel. Olen ükskord veel oma nimekaimu kohanud. Olin siis umbes

ekaid mehi

Pilkupüüdev tantsija Juhan koos pisipoja Johanniga.

FOTOD: Valmar Voolaid

– siidri valmistamine šampanja-meetodil. Juhendajaks oli olnud muhulasest toitumisteadlane Raivo Vokk. “Tema poole oli pöördunud üks minu praegusi äripartnereid, soovides teada, kas keegi tegeleb Eestis siidri tootmisega. Sellest pöördumisest kujunes meie väikeettevõtte töökas kollektiiv.

Aga mis puutub minu õppima minekusse, siis keskkonnamuutus oli väga raske. Iga kord kodust Tallinna minnes oli rusuv tunne, sest olen maal metsade vahel üles kasvanud.

Seetõttu olen algusest saati teadnud, et pärast lõpetamist tulen Saaremaale tagasi. Tallinn ei ole minu koht,” pajatas Juhan.

“Mõtlesin, et miks pean siin viinamarju kasvatama, kui õunu veelakse igal aastal põldudele.”

Ehkki algul oli ta mõte olnud veini valmistamise juures, siis abikaasa Kadri Austria-reisi järel, kes sealset siidrit kiitis,

tehti korrektuur. “Mõtlesin, et miks pean siin viinamarju kasvatama, kui õunu veelakse igal aastal põldudele. Kui aga praktiliseks tegemiseks läks, ei läinud ainult esimene vasi-

kas aia taha, vaid päris mitu telli. Limonaadi ja siidriga turule tulla oli õige aeg. Meil

saab peagi poolteist aastat esimesest müügikogemusest. Ja ehkki suvel on karastusjookide müük kaks korda suurem kui

muul ajal, on toote säilimisaeg võrreldes pagaritoodetega tunduvalt pikem, kaheksa kuud, mis tähendab, et on aeg hakata mõtlema ekspordile.” Olgu siin märgitud ka tootmises olevad viis toodet: õunalimonaad, õunalimonaad rabarberi, jõhvika ja punase sõstraga ning siider.

Tantsuga sai Juhan sõbraks varases koolieas. “Eks see sai, nagu enamusel, alguse koolis. Minu puhul kolmandas klassis Meeli Stankevitsi õpetamisel. Käisime kahel koolinoorte ja ühel üldtantsupeol. Tantsupeol kohtusin ka oma tulevasega, Pärsamalt pärit Kadriga, kui tantsisime “Jälgede tantsus” teineteisele vastu. Ülikooli minnes tantsis Kadri juba tehnikakõrgkooli tantsurühmas Savijalakese ja kutsus ka mind.” Seega küsimust, mida tants on talle andnud, pole mõtet Juhanilt küsida.

2011. aastal hakkas paar tantsima Uppsis – Tallinna tantsuakadeemia tantsurühmas, mida juhendas Märt Agu. Juhan selgitas, et kui Savijalakese tantsisid autoritantse, siis Uppsis oli folk-šoulik rühm. “Selle rühmaga oleme ka Saaremaal kolmel korral üles astunud. Paraku poolteist aasta tagasi, kui Saaremaale tagasi tulin, tuli lõpetada. Praegu tantsime väikese grupiga edasi, leidsime juhendaja Jaan Ulsti Nõost, kes on Eestis tantsu alal väga tugev tegija. Loodame tuleval suvel grupiga ka saarlastele esineda. Viljeleme kaasaegset improvisatsioonilist tantsu.”

See pole veel kõik. Juhan ja Kadri juhendavad ka Leisi tantsugruppi. Tiiu Haaviku võimlemisfestivalil viimastel aastatel esinenud temperamentsed tantsutüdrukud-poisid omanäolise tantsuseadega oli üks põhjustest, miks Kanemägi pere põlvkondade lugu idanema hakkas.

Nelja põlvkonna kokkuhoid dev pere tähistab koos kõiki tähtpäevi, kust ei puudu laul ega pillimäng.

Politseikapten on kui hunt Kriimsilm

Meelis Juhandi hobimaailm on väga lai ja kirev. Tema kohta saab öelda, et mees on nagu hunt Kriimsilm, ainult ameteid on tal mõneti rohkem. Huvitav on see, et hobid tulid tema ellu just ametitöö kaudu, kui jätta kõrvale kooliaja pisikesed taidlemised.

“Kooliajal osalesin põhiliselt näitemängus. Kuid kui politseis tööd alustasin, töötas siin uurija Birgit, kes oli Saaremaa rahvateatri näitleja. 1993. aasta algul küsisin temalt, et kas teatris on inimesi juurde vaja. Parasjagu hakkas Tõnis Kipper lavastama “Perekonnavalssi”. See oli lauluetendus, kus mina pidin Saksa mundris laulma “Lily Marleeni”. Esinesime sellega üle saja korra. See oli esimene etendus, kuhu mind mängima võeti,” meenutas Meelis.

“Kui juba ise enda kohta arvata, et mis nüüd mina, siis ei saagi hakkama.”

lõpetas, oli meil aasta-kaks pausi. Aga laulmine oli endiselt nahavahel, seda jätta ei tahtnud. Salmel on aeg-ajalt tegutsenud instrumentaalsambel, kus olnud erinevaid lauljaid. Enamasti noored naised, kes mõne aja pärast koju jäävad lapsi kasvatama. Lääks ansambli juhendajalt küsima, kas neil lauljat vaja pole. Olen selles kollektiivis nüüd viis aastat solistina laulnud, sünnipäevakontsertki juba toimunud.”

Kõige pullim pillimees

Instrumentaalsambel on paaril aastal osalenud ka Viljandi bändide konkursil, tänavu tuli selleks kutse. “Mind pärjati sellel kõige “pullima” pillimehe tiitliga.”

Meelise õhtuid täidab veel palju muud – pulmavanema ja õhtujuhi roll, ja alles hiljuti oli ta kutsutud Rahva Raamatusse raamatuesitlusele lugema raamatust lõigukesi ette.

“Esimene pulmavanema roll oli 1996. aastal. Aasta varem abiellusin ise, meie pulmavanemaks oli Urmas Lehtsalu. Eks ma esimesel korral võtsin temalt snitti. Sel aastal olen juhtinud kaheksat pulma, järgmiseks aastaks on neli-viis pulma juba broneeritud. Kui mulle mingi väljakutse tuleb, ei hakka ma kunagi mõtlema, et kas ma oskan ja tahan seda teha, tahan igal juhul proovida. Ekstreemset benij-hüpet ma ei läheks proovima, aga kuidas üht või teist üritust huvitavaks muuta ja korraldada, see on väljakutse. Asi on ju enesehinnangus. Kui juba ise enda kohta arvata, et mis nüüd mina, siis ei saagi hakkama. Ma lihtsalt võtan kätte ja teen ära.”

Laulmise, tantsimise ja näitlemise on Meelis enda sõnul saanud isalt, emalt aga valju hääle. Ema õpetanud poja ka valssi tantsima. “Kõik need tegevused tulevad kasuks ka politseitöös, kus tuleb olla väga erinevates rollides ja olukordades.”

Vilma Rauniste

Jõuluvana, laulumees, pulmaisa, näitleja...

“Aastat ma enam ei mäleta, kuid olen lavastanud ka ühe lasteetenduse, “Karupoeg Puhh”, mille stsenaariumi kirjutas mu naisevend. Seda etendasime kahel korral. Mu teatrielu hakkas neist asjust pihta. Üsna kohe sattusin ka Kuressaare kultuurikeskuses jõuluvana kontoris. Selle ametiga olen olnud seotud juba enam kui kahekümnel jõuluajal. Riburadapidi on juurde tulnud Salme valla-teater, ansambel Sõstrad ja tantsuks Jäevaba.

Viimati nimetatu on Meelise hobidest üks noorem. “Viis aastat tagasi, kui Anita Kangur Punaste Sõstardega

uri-, teine huvijuht!

seitsmendas klassis ja tegin praamide peal turismiküsitlust. Üks proua vaatas mu nimesilti ja ütles: sa oled Anneli Kaljuste, rõõm tutvuda, mina olen ka,” seletas huvijuht.

Kultuurijuht Anneli Kaljuste

Kultuurijuht Anneli Kaljuste on Valjala vallas elanud juba 12 aastat. Pärit on ta Raplamaalt, kuid tema isapoolsed juured on Saaremaal Mustjalas.

“Ma arvan, et kuus tuleb ette vähemalt paar vahejuhtumit nime pärast. Nii on rohkem, et

Vasakul Valjala põhikooli huvijuht Anneli Kaljuste ja paremal Valjala valla kultuurijuht Anneli Kaljuste. Säravate daamide kinnitusel tuleb kuus vähemalt paar vahejuhtumit nime pärast. Tihti peale on neil ka pakid vahetusse läinud.

FOTO: Valmar Voolaid

minu asjad lähevad tema postkasti,” rääkis kultuurijuht. “No ja ajalehes ikka ka vahel ilmub kas siis minu tekst ja Anneli pilt või siis vastupidi,” naeris ta.

Ta kinnitas, et on saanud näiteks pakke, mille ta on ka lahti võtnud. Suuri sekeldusi tõi kaasa selleaastane “Laheda koolipäeva” arve, mil alles neljandal korral jõudis arve õiges postkasti ja sedagi huvijuhi kaudu, kuna arved olid tema rämpsposti hulka sattunud.

“Oli tükk tegemist, et tõestada, et ma ei ole ikka veel arvet saanud, kuigi nemad ikka väitsid kuupäevalise täpsusega, millal arved on väljastatud. Küsisin ikka üle ka, korrates oma meiliaadressi, et kas ikka saatsite sellele aadressile, nemad kinnitasid, et täpselt sinna. Aga mitte kuidagi ei jõudnud need minuni. Nii me siis mõni aeg hiljem leidsime need Anneli rämpsposti hulgast, kuhu mailbox automaatselt nad visanud oli.

Ma olen enne jõule ikka kena suure paki saanud. Kuna mul jääb sünnipäev sinnakanti, siis mõtlesin, et nii, keegi on mulle nüüd küll kena üllatuse teinud ja paki saatnud. Tegin lahti, ja mõtlesin tükk aega, et mis see siis nüüd on... Aga need olid hoopis tellitud kaubad, mida mina küll tellinud polnud. Helistasin Annelile ja ta ütles, et jah, tema pakk on kadunud,” rääkis kultuurijuht.

Naerdes ütles ta, et nime vahetuseks on tal ikka soovitatud mehele minna. “Kuid mehele minek asja ei lahenda, sest samas alevikus elab mehe perekonnanimel Anneli juba ees,” muigas kultuurijuht.

Ka tema pikaage sõbranna ema, keda ta ajapuudusel saab kahjuks väga harva külastada, ajas naised sassi ja oli öelnud, et huvitav küll, kuidas inimesed aja jooksul nii palju muutuvad.

Sigrid Osa

Meelis Juhandi lavastaja rollis Salme valla teatri etenduses L.Kadak “Kuidas sõrulased näitemänguproovi tegid...” M.Eiseni “Alkoholi õnnistuse” ainetel.

FOTO: erakogu

Rõõmsal sammul uude aastasse. Pildistatud Kuubal.

FOTO: Siivi Kaasik

Korraldajate tegevatele inimestele pannakse kaela sildid, kus on peal kirjas, mida nad valesi tegid ja süüalused peavad nii kõndima läbi linna.

Indoneesia Gili saartel ei ole püsivat politseiüksust, mistõttu kasutavad külaelanikud karistusena hoopis teistsugust meetodit. Hiljuti pidid piinliku kõnni läbi tegema kaks Austraalia turisti, keda süüdistati varguses, vahendab news.com.au.

Kaht noort süüdistati ratta varastamises, mistõttu riputati neile kaela ka sellekohane silt. Häbikõnnil saatsid neid peamiselt küll turvatöötajad, kuid piinlik oli seik sellegipoolest.

Selgusetuks jäi ka see, kas noortel anti võimalus end süüasjas kaitsta või mitte.

Lisaks häbikõnnile sunniti paar ka saarelt lahkuma ning lähima paari aasta jooksul nad sinna tagasi minna enam ka ei tohi. Häbikõnd on korraldatud kooskõlas Indoneesia politseiga, sest muud varianti neil kurjategijate karistamiseks ei ole.

reis.postimees.ee

Kes pärib superstaari varanduse?

53-aastasena surnud maailmakuulus inglise laulja ja helilooja **George Michael** (pildil) jättis endast maha üle 100 miljoni euro suuruse varanduse.

liwelli tütar Bluebell, ehkki George'i asemel oli ametlikult ristiisa tema omaaegne kallim Kenny Goss. Daily Maili teatel on pärijate seas ilmselt ka George'i õed Melanie ja Yoda ning boyfriend Fadi Fawaz.

George Michael oli soetanud kallist kinnisvara nii Suurbritannias kui ka USA-s. 2010. a ostis ta luksusliku rannahäärberi Austraaliasse Sydneysse, kuid üüris seda viimasel ajal välja. Kunstiäriühenduse Kenny Gossiga koos olles investeeris staar briti nüüdis-kunsti, ostes näiteks Banksy, Damien Hirsti ja Tracey Emini taieid.

Lisaks võib loota osa pärandusest lauljatar Geri Hal-

Õhtuleht

Hiinas hakatakse ehitama läbipaistvat silda

Augustis avasid hiinlased Hunani provintsis maailma pikima ja kõrgeima klaasist silla ning nüüd plaanivad nad ehitada esimese läbipaistva silla.

Hunani provintsis asuv mäestik andis oma ilusate vaadetega inspiratsiooni filmi "Avatar" tegijatele ning nüüd soovivad kohalikud kaunist loodust veelgi ära kasutada, vahendab Daily Mail.

Uus sild luuakse sellisena,

et see sulandub ühte Zhangjiajie mägedega. Läbipaistev jalakäijate sild läheb maksma 4,7 miljonit eurot. Ehitamisel kasutatakse peegelduvat roostevaba terast ja põrand tehakse mustast kivist, mis märjaks saades muutub peegelduvaks.

Seega sild peegeldab ümbrust ning tekitab illusiooni, justkui see oleks läbipaistev. Müstilisuse lisamiseks ümbrit-

sevad rada ka spetsiaalsed veepritsid, mis tekitavad mägede vahele ka kerge udupilve.

Sild koosneb mitmest osast ja ühel osal on tööpoolest ka 100 protsenti klaasist põrand, millel kõndimine sobib vaid tõeliselt kartmatutele. Sinna lähedale ehitatakse ka väike, kolmetoaline hotell, kus soovijad saavad otse voodist nautida imelisi vaateid.

reis.postimees.ee

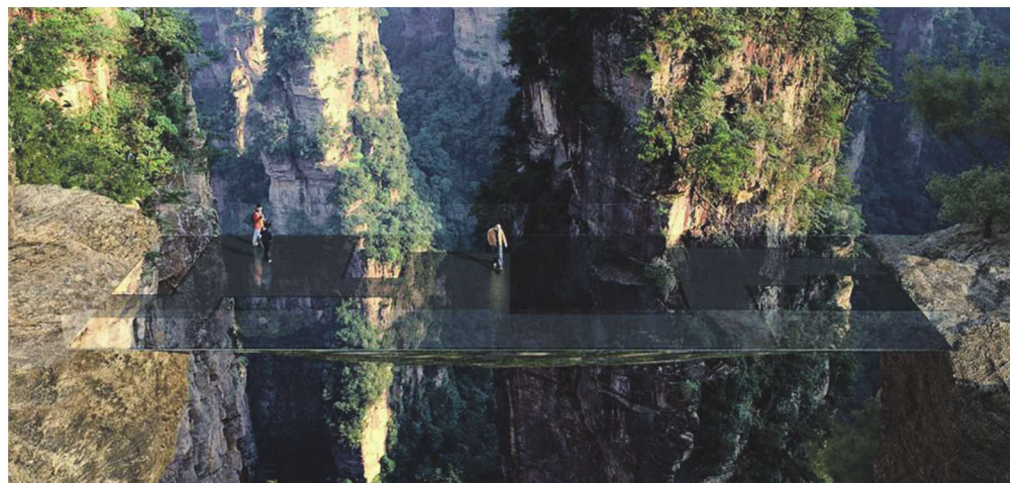

FOTO: martinduplantier.com

Roomas vahetati kole jõulupuu välja

Sajad roomlased kaebasid kole-da kuuse üle, mistõttu otsustati linna kuusk välja vahetada.

Sotsiaalmeedias loopis kuuse kohta kolemaid sõnu üle tuhanda inimese ning nii kutsuti ehitud jõulupuud rõvedaks, kurvaks või ka häbiväärseks, vahendab The Local.

Peamine probleem oli see, et kuusk oli üsna hõre ning lisaks

ei olnud see ka kaunitult ehitud. Nii viidati ka sellele, et kuusk illustreerib suurepärast linna üldist eluolu – "auklik ja prügiga täidetud".

Kuna kaebusi tuli juba liialt palju, otsustas linnavalitsus ehted välja vahetada. Nii lisati kuuselatva üks suur ere täht ning ka okstele pandi rohkem valgusteid, et kuusk rõõmsam

välja paistaks.

Rooma linnapea väitis eelnevalt, et nii kuusk kui ka ehted on linnale annetatud, mistõttu tuli linnal maksta vaid 15 000 eurot kuuse kohalevedamise ning ülesseadmise eest. Säätetud raha pidi Rooma linn investeerima laste mänguväljakute ja parkide edendamiseks.

reis.postimees.ee

Aastalõpu ilunipp: juuksed särama šampusega!

Šampus on aastalõpupidustuste lemmikrüübe. Kuid lisaks on see ka hea vahend juuste säramalõõmiseks.

Sestap – kui pidustustest šampust üle jääb, siis ei tasu seda ära kallata, vaid hoopis sellega koos duši alla minna, soovib veebiportaal Shape.

Nimelt pidavat šampus eriti hästi mõjuma neile, kellel on juustes heledamad salgud. Seliste juuste šampusega loputamine tõstab salke paremini esile ja muudab nende värvi tooni säravamaks.

Õhtuleht

Suusatajaid ootab Alpides lumepuudus

Juba neljandat aastat järjest ei saa Alpi suusakuurordid kiidelda heade ilmaoludega ning suusatajad peavad leppima tõsise lumepuudusega.

Kõige kehvem on lumeseis Šveitsis ja Austrias, kuid ka Prantsusmaa suurtes kuurordides on paljud rajad suletud, vahendab Daily Mail. Nii on Chamonix' kuurordis Prantsusmaal avatud 34 rada 154-st.

"Aeg-ajalt on arusaadav, kui ilmaolud on hooaja alguses kehvad, kuid kui see juhtub mitu aastat järjest, paneb see imestama," ütles ilmajälgija Weather to Ski tegevjuht Fraser Wilkin.

Ta lisas, et Alpides on praegu oluliselt vähem lund, kui sel perioodil peaks olema.

Lume nappus on viimastel aastatel oluliselt suurendanud ka õnnetuste hulka, sest sportlased peavad end järjest väiksemale lumelapile ära mahutama.

Siiski annavad kõik kuurordid endast parima, et lund ka juurde toota, et soovijad saaksid siiski suusatada.

Praeguse ilmatega kohaselt on suuremat lumesadu oodata uuel aastal.

reis.postimees.ee

Esialgne jõulukuusk.

FOTO: Comune di Roma

Uus-Meremaal sauna – Mikk Barinovi aastavahetus

Eestlaste haagissaun Uus-Meremaal.

FOTOD: Peep Lillemägi

Laulusalmid kinnitavad, et jõuluks püüavad kõik koju jõuda, aga alati see ei õnnestu. Üks Hiiumaast kaugemaid paiku, kus jõule veeta, on Uus-Meremaa.

Peep Lillemägi

peep.lillemagi@hiuleht.ee

Enda sõnul põline ärakaranud hiidlane **Mikk Barinov** viibib selles teisel pool maakera asuvas riigis juba viiendat aastat. Uus-Meremaale sattus ta pärast Austraalias veedetud aega.

“Vaatasin, et tahaks veel reisi, aga Austraaliasse viisat rohkem ei saanud. Uus-Meremaa oli järgmine lähem koht, kuhu siis Working Holiday viisat taotlesin. Kui Austraalia jagab sellist aastast viisat eestlastele piiramatult, siis Uus-Meremaale antakse neid aastast ainult sada. Mõtlesin, et noh, kui nii vähe jagatakse, ju see siis peab ikka hea koht olema. Ongi,” selgitas ta, kuidas maakera kuklapoolele jõudis.

Hiidlased kõige lähedamad

Kõik need aastad on Mikk elanud Uus-Meremaa lõuna-saarel Christchurchis ja teinud seal plekksepatööd. Paiga suurimaks miinuseks, aga ka plussiks on tema sõnul suur isolatsioon, uusmeremaalased aga on väga lahked, sõbralikud ja abivalmid. Üsna tihti juhtub, et jääd võõra inimesega pikalt lobisema, nagu oleks vana tuttav.

“Hiidlastega neid võrrelda ma ei oska, sest arvan: hiidlased on kõige *cool*imad üle maailma,” naeris ta.

Uus-Meremaa asub kõigest ikka väga kaugel. Näiteks Eestisse lendamiseks kulub 24 tundi ainult lendamiseks, pluss vahemaandumised. Plusspooleks nimetas Mikk seda, et lähedal on Vaikse ookeani saareriigid, mis Euroopast tunduvad väga kättesaamatud: Fijit, Vanuatu, Cooki saared.

Kohalikest elamistingimustest kõneldes nentis hiidlane, et kortermaju on Uus-Meremaal ülivähe, enamik hoonetest on eramajad ja pigem ühekordsed. “Majad on siin väga külmad.

Enamik inimesi arvab, et kui oled seal Austraalia kõrval, on kogu aeg soe. Nii see siiski pole. Talvel on ikka hommikul paar kraadi miinust ja kuna majades absoluutselt isolatsioon puudub, siis vahel peab ikka õuest sooja sisse laskma,” kirjeldas ta sealset talve. “Asjad vaikselt arenevad, sest nüüd peab uusi maju ehitades juba topletklaasi kasutama ja seinte sisse ikka isolatsiooni ka panema.”

Kohalikud söövad Miku sõnul väga palju rämpstoitu, sellest tulenevalt on ka väga palju ülekaalus inimesi.

“Jõulude ajal on paljudel kaks-kolm vaba nädalat, siin on siis suvepühikus.”

“Üldiselt, ega neil endal niioelda rahvustoitu pole, võibolla maooride *hangi* ehk maa sees sütega täidetud augus küpsetatud liha ja köögiviljad on kõige lähemal sellele.”

Kuna sealne loodus näeb välja nagu piltpostkaart, on matkates puhkamine ja looduses telkimine väga populaarsed.

“Jõulude ajal on paljudel kaks-kolm vaba nädalat, siin on siis suvepühikus. Rahvamassid voolavad linnadest välja, autodel järel paadid ja haagissuvilad, ning matkarajad mägedes on rahvast täis.”

Maa väriseb

Üks Eestist väga erinev asi Uus-Meremaal on suur seismiline aktiivsus. Maa väriseb kogu aeg. Ka sel päeval, mil me detsembri keskel üle interneti rääkisime, oli Christchurchi ümbruses 13 maavärinat. Kõige tugevam neist 3,4-magnituudine. Mikk märkis, et alla kolme-magnituudist maavärinat enamasti ei tunnegi ja kahjustused olenevad sellest, kui sügaval maakoos värin toimub.

Mikk, kes jõudis Christchurchi pool aastat pärast terve linna ära lõhkunud väga suurt maavärinat, ütles, et on maavärinatega üldiselt ära harjunud, aga vahel juhtub tugevamaid, mis tegutsema panevad. Viimane suurem värin oli 14. novembril. Kui tavaliselt maavärin kestab alla 10 sekundi, siis see kestis umbes kolm minutit.

Mikk kirjeldas seda looduse ähvardavat ilmingut Hiiumaale: “Maavärin toimus öösel, ärkasin selle peale üles, et voodi kõikus. Tundus, et maja on tormiga merele läinud, kõik asjad kõikusid ja praksusid ja igasuguseid helisid tuli igast nurgast. Inimesed olid majadest kiirelt välja tänavatele jooksnud.

Vaatasin korra üle ukse, aga läksin magama tagasi. Paar-kümmend minutit hiljem hakkasid sõbrad helistama, et lähme mägedesse, sest ookeaniäärsetele kohtadele anti tsunamihoiatus.

Kiirelt viskasime kotti passid, mis millegipärast tundusid kõige tähtsamad asjad, mis evakueerumise ajal meelde tuli. Lisaks paar õuna ja vett, sest ega me ju teadnud, millal koju tagasi lastakse. Sõitsime mäe otsa, saime teiste eestlastega kokku. Kuna läks külmaks, otsustasime mäest alla sõita ja ühe siinse eestlase juurde öömajale minna. Karjakesi magasime hommikuni. Meie maja oli evakuatsiooni- piirkonnast selleks hetkeks juba

Mõned aastad tagasi toimunud tugev maavärin purustas Christchurchi kesklinnas asunud katedraali.

välja võetud ja saime koju tagasi minna. Samal päeval käis linnas normaalne elu juba edasi, nagu midagi poleks juhtunud. Christchurch selles maavärinas eriti kannatada ei saanud, põhilise paugu sai Kaikoura kaksada kilomeetrit põhja pool ja pealinn Wellington.”

Jõulud ja grillipeod

Jõulud Uus-Meremaal tähendavad Miku kinnituseel suve, grillipidusid, ookeani ja kingitusi.

“Ega erilist jõulutunnet

pole, näed jõulukaunistusi küll, aga pigem on tegemist sellise suvega, kus boonuseks on kingitused.

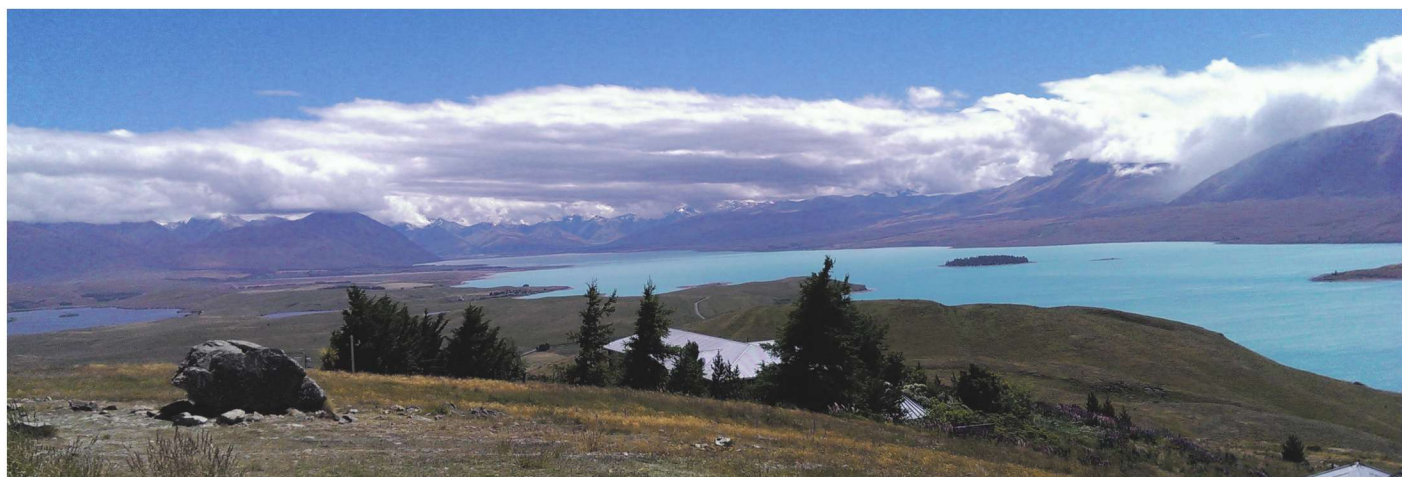
Meil, Christchurchi eestlastel, on plaan sõita üles põhja poole, kus pärast ühe eestlase juures peetavat jõulupidu läheme kolmepäevasele matkale mägedesse, et jõuda maailma kõige selgema veega järve juurde, millel nimeks Blue Lake,” rääkis ta.

Kõige enam tundsid Uus-Meremaa eestlased puudust korralikust saunast. Selgub,

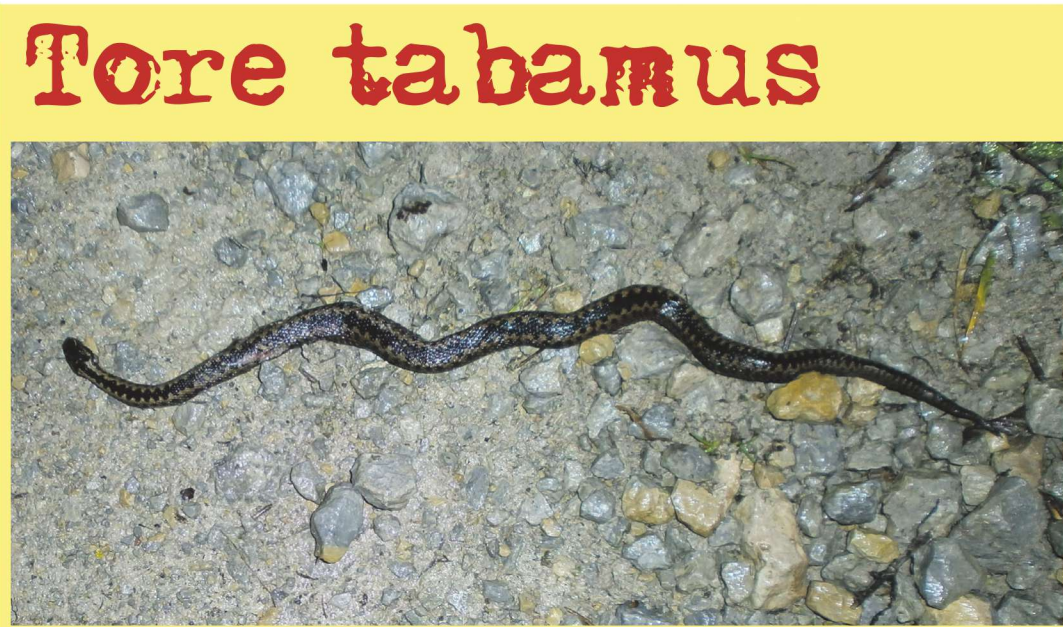
et sealkandis on küll saunad olemas, aga elektrikerisele ei lubata leilivett visata.

“Kui on probleem, tuleb otsida lahendust. Nii ehitasime endale sauna haagissuvilasse – nüüd on meil oma mobiilne saun ja saame ise valida, millist vaadet saunaaknast näha tahame,” rääkis Mikk.

Küsimusele, millal plaanis taas Eestisse tulla, vastas ta hiidlasele omase naljaseguse tõsidusega: “Plaan on, aga üks midagi peab üllatuseks ka jääma.”

Loodus on Uus-Meremaal imeilus ja matkamiseks väga sobiv.

Tulemas on laste- ja noortekultuuri aasta

2017. aasta on Eesti laste- ja noortekultuuri aasta, mille jook-sul innustatakse lapsi ja noori kultuurist osa saama ning ka ise elamusi looma. Teema-aasta tunnuslause on “Mina ka!” ning aasta eestvedaja on Eesti Laste-kirjanduse Keskus.

Tunnuslause “Mina ka!” ning märksõnad iseolemine ja kooste-gutsemine kõnetavad ka täiskas-vanut, kutsudes üles mõtestama ning väärtustama last ja noort nii looja kui ka publikuna.

Kultuuriminister **Indrek Saar**e sõnul on laste- ja noortekul-tuuri aasta ühtaegu suurepärase võimalus ja samas vastutusrikas ülesanne asetada meie kultuuri-elus fookusesse just lapsed ja noored. “Laste ja noortega, meie sirguvate loojate ja publikuga, on väga oluline rääkida väärtustest, mitmekesisusest, järjepidevusest ja vastutusest. Ja mitte ainult rää-

kida – tähtis on ühiselt luua ja tegutseda,” rõhutas Saar.

Teema-aasta projektijuht **Mar-ju Kask** lisas, et eesolev aasta seob kultuuri eri valdkondi ning koondab mitmesuguseid ette-võtmisi. “Ees ootab väga põnev aasta nii väikestele kui ka suurt-tele. Kavas on suursündmusi, nagu noorte laulu- ja tantsupi-du “Mina jään”, Eesti Vabariigi

100. sünnipäevale pühendatud elamustuur Laste Vabariik, aga ka väiksemaid kogukondlikke ettevõtmisi.”

Lisainfot saab vaadata laste- ja noortekultuuri aasta kodulehelt www.minaka.ee. Teema-aasta põhjalikum sisu ja programm avanevad kodulehel 1. jaanua-ril 2017.

SaareINFOabi

45 36 363

Saaremaa oma infotelefon

Rästik teel

“Seni on Põide valda tulistatud mürgiste nooltega. Nüüd vana ise ka kohal.”

Päris elus, aga uimane rästik oli 22. detsembril Põide valla Neemi küla tee peal.

FOTO: Andres Peet

EESTLANE, OLÜMPIA-VOITJA

VÄÄVEL

SÕJAVÄGI

JO, ... MI POOLAHV ON INGL. K.

KOLM-HAIGUS INDIA METSVEIS

KALA LUMEONN ROOMA NUMBER

HOOV PAGARI-TOODE INDIUM

OFITSIAAL-NE

ERBIUM

FOSFOR ETTEVÕTE

AHNUS

HIMUR LAULJA 3 X TÄHT

VAADI-TEGIJA KAVAT-SEMA

VANAAJA KEELED MÄESTIK AASIAS

AASIALANE PANEMA INGL. K. TOIMING

LÕUNA-MAALANE ÄRI-TEGEVUS

ADOPT-SIOON

KULD

RAADIUM

RIIK AASIAS SAAREMAA VALD

POSTKAST JALATS JUUDI VAIMULIK

KOBAR, PUNUTIS UMBES TOETUS

MARGI-KOGUJA ASESÕNA PANIPAİK

LOIDUS, OSA-VÕTMATUS KEEM. EL.

VISMUT

IGNORANT

RIIETUSESE

MEHENIMI (MARAN)

TŠIIILI PEALINN SUUR-VOISTLUS

501. NÕOKAMA EKSTRAKT

LAULJA IN. + NIMI PROMEE-TIUM

KITARRIST PLAAN KÜLA SAAREMAAL

OSATÄHT EDEV HUNT

EVIMA HEELIUM MADJAR

MAIUSTUS KEEM. EL. PIDEVALT KESTEV

KITSAS HÕBE OTSMIK

LIND KALA VÄRV

TÜDRUK PINNAÜHIK SPORDI-VAHEND

LIND URISEMINE, JORIN

RAHAÜHIK PIKKUS-MÖÖT

HIIDPANDA 2 X TÄHT MASSI-MÖÖT

VASAK (MURDES) ROHTTAİM

Haldjajuuksed Hiiumaal Hagastes

Selline tore moodustus jäi **Toomas Vannase** kaamerasilma ette Hiiumaal Hagastes. Facebooki postituses selgitas **Keiu Ruus**, et nähtuse nimetus on haldjajuuksed. Eesti Looduses on samast nähtusest kirjutanud Villu Anvelt 2008. aastal.

Selles on kirjas, et haldjajuuste või jäävilla puhul on tegu jää-moodustistega, mille teke eeldab küllaltki täpseid tingimusi. Kui õhutemperatuur langeb, jäätub surnud puidu poorides oleva vee väliskihit, mis kapillaarsusjõu tõttu puidu välispinnaga küllalt-ki tasa on.

Biofüüsik **Agu Laisk** arvab samas artiklis, et puidupooride otstes tekivad väga korrapärased jääkristallid ja kuivõrd kristalli suunas vabaenergia väheneb, hakkab kristall “imema” vett puidust välja, ise seejuures niidina kasvades.

Sama laadi mõtte leiab USA geograafi James Carteri märk-metest www.ilstu.edu/~jrcarter/ice/ Carter tsiteerib meteoroloogi ja jääuurijat **Charles Knighti**, kelle sõnusi ei saa jää ülejahu-tatud (*supercooled*) vees kasvada läbi väga väikeste avade, ent vesi suudab neist avadest läbi voola-ta. Nõnda võivadki jääkristallid niiskel poorsel materjalil kasva-ma hakata ning pooridest voolab vett järjest juurde.

Niisiis, jääniitide ehitusmater-jal ei pärine põhiosas tõenäoliselt mitte õhust, nagu härmatise või jäälillede puhul, vaid just alus-materjali veega täitunud õõnsus-test. Selleks ajaks, kui jääniidid on kasvanud piisavalt pikaks, et üksteisega kokku puutuda, peavad nad olema ka küllalda-selt jahtunud, et mitte kokku kleepuda – muidu ei saa vatjat moodustist tekkida. Samas ei tohi õhk olla liiga külm, muidu jäätub vesi puidus siiski liiga sügavalt, katkestades jääniitide kasvu. See, et ollus kuigi kergesti ei sula, võibki seletada tema va-titaolise struktuuriga, mis sama-moodi kui kivivill külma hoiab. Peale vatjate vormide näeb in-terneti-kirjeldustes ja fotodel ka lehtjaid vorme, tihti rohttaimede paksematel kuluvartel, samuti nn nõeljääd (*needle-ice*), mis kas-vab välja maapinnast. Selgub, et loodusteadlased on selle nähtuse üle pead murdnud vähemalt viimased paarsada aastat. Samas artiklis ütleb loodusemees **Tõnu Ploompuu**, et talle on nähtus sil-ma jäänud kord-paar igal aastal. Tema sõnusi pole see laiemalt tuntud vaid seetõttu, et tavaini-mene lihtsalt ei satu sedasorti kõledal ja ligedal aastaajal sellis-tesse padrikutesse, kus häbelikud haldjajuuksed end ilmutavad.

Eesti Looduse artiklit luges **Harda Roosna**

Haldjajuuksed Hagaste metsas. FOTO: Toomas Vannas